

Nr 133.

Av herr **Ström, Torsten, m. fl.**, om viss ändring av grunderna för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa.

Under § 63 hava riksdagens år 1933 församlade revisorer beträffande dyrtidstillägg till pensionärer vid prästerskapets änke- och pupillkassa framhållit, att till förbättrad pensionering för änkor och barn efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa hade det allmänna medverkat med förmåner av skilda slag i en omfattning, som icke tillnärmelsevis förekomme vid andra änke- och pupillkassor. Inkomsterna av dessa förmåner — fränsett statens dyrtidstillägg och pensionstillägg — hade under det senaste ecklesiastikåret till och med uppgått till högre belopp än kassans utgifter för pensionering av änkor och minderåriga samt sjuka barn.

Såsom närmare framgår av tablå A till revisorernas berättelse utgjorde kassans inkomster av vissa förmåner under senaste ecklesiastikåret — fränsett statens dyrtidstillägg och penionstillägg — 887.272 kronor 61 öre, varav av vakanta prästerliga befattningar 562.415 kronor 64 öre och av emeritilöner 42.131 kronor 49 öre. Kassans övriga inkomster utgjordes under nämnda ecklesiastikår i huvudsak av följande poster:

Delägarnas egna pensionsavgifter	kronor 303.268:30
Räntor	» 974.178:59

Utbetalda pensioner under senaste ecklesiastikåret uppgingo enligt revisorernas berättelse till 1.052.900 kronor 67 öre, varav 758.799 kronor 54 öre till änkor och minderåriga barn, 70.009 kronor 93 öre till sjuka barn och 224.091 kronor 20 öre till 55-åriga döttrar.

Enligt gällande bestämmelse om dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. utgår dyrtidstillägg å pension från prästerskapets änke- och pupillkassa efter oreglerade grunder d. v. s. efter ett procenttal, motsvarande hälften av talet för levnadskostnadsökningen, medan till efterlevande efter befattningshavare i statens tjänst, vilkas pension avpassats efter s. k. reglerad tjänstepension, dyrtidstillägget utgår efter ett procenttal, som med 13 enheter understiger det oreglerade dyrtidstillägget.

Enligt av revisorerna lämnade uppgifter äro de avgifter, som erläggas av delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa, jämförelsevis låga. Folkskollärare t. ex. erlägger en familjepensionsavgift, som är $3\frac{1}{3}$ procent av hans författningsenliga kontanta lön i högsta löneklassen. En civil befattningshavares familjepensionsavgift är, exempelvis i civilstatens änke- och pupillkassa, omkring 3,1 procent av hans lön i högsta löneklassen (ortsgrupp A), vartill kommer befordringsavgift, som kan vara mycket betungande. Präst erlägger för familjepensionering en grundavgift motsvarande endast 2 procent av den reglerade lönen samt viss tilläggsavgift, motsvarande nyssnämnda befordringsavgift. I nämnda grundavgift ingår icke den särskilda avgift, som kassan tillföres såsom vederlag för nådårsrättens upphörande.

På grund härav får en komminister med en fastställd lön av 3.000 kronor (jämta provisorisk tilläggs-lön 2.100 kronor och fri bostad m. m.) erlägga såsom grundavgift för familjepensionering 60 kronor för år, medan en befattningshavare i lönegraden B 21 (slutlön å A-ort 6.300 kronor), får erlägga en motsvarande avgift av 194 kronor 88 öre. För kyrkoherde med fastställd lön av 5.000 kronor, respektive 7.000 kronor (jämta provisorisk tilläggs-lön 2.100 kronor och fri bostad m. m.), blir nämnda avgift 100 kronor respektive 140 kronor, medan en befattningshavare i lönegraden B 26 (slutlön å A-ort 8.580 kronor) motsvarande avgift blir 265 kronor 44 öre och för en befattningshavare i lönegraden B 30 (slutlön å A-ort 10.500 kronor) 324 kronor 24 öre.

I detta sammanhang erinra revisorerna om att präst icke erlägger någon tjänstepensionsavgift.

Enligt revisorernas mening intoge sålunda prästerskapets änke- och pupillkassa ur flera synpunkter en synnerligen gynnad ställning i förhållande till andra liknande kassor. Med hänsyn till de avsevärda förmåner, som kassan åtnjöte, syntes det revisorerna kunna ifrågasättas, huruvida överhuvudtaget statsmedel fortfarande behövde tagas i anspråk för beredande av pensionstillägg och dyrtidstillägg åt kassans pensionärer. För den händelse man icke ansåge sig böra här gå så långt talade dock starka skäl för att kassan i fråga om dyrtidstillägget åtminstone borde likställas med flertalet änke- och pupillkassor så till vida, att dyrtidstillägget skulle utgå enligt nyreglerade grunder. Mot en reducering av dyrtidstillägget torde enligt revisorernas mening måhända kunna anföras, att nyreglerat dyrtidstillägg endast utginge till änkor och barn efter pensionärer, vilkas pensioner avpassats efter de förhöjda pensionsunderlag, som i samband med de senaste lönregleringarna stadgats för ordinarie befattningshavare i statens tjänst.

Revisorerna ville dock fästa uppmärksamheten på, att prästerskapet icke åtnjöte tjänstepension i egentlig bemärkelse och således — i motsats till statens befattningshavare — icke erlade några tjänstepensions-

avgifter, att den tillfälliga löneförbättringen för prästerskapet numera utbytt mot en provisorisk tilläggs-lön av mera stadigvarande natur samt att nyreglerat dyrtidstillägg utginge till såväl i tjänst varande präst som innehavare av emeritilön. Härigenom hade grunderna för prästerskapets avlöning faktiskt redan anslutits till de principer, som i sådant avseende gällde för statens befattningshavare med nyreglerad avlöning.

Därest i anledning av dyrtidstilläggets reducering, på sätt nu antytt, pensionärerna skulle anses böra tillerkännas en motsvarande höjning i de från kassans medel utgående pensionsförmånerna, ville det synas revisorerna, att kassans tillgångar skulle kunna medgiva en dylik förhöjning eller, om så ej ansåges vara förhållandet, att kassans delägare, i likhet med delägare i andra kassor, där dyrtidstillägget reducerats, genom ökade pensionsavgifter skulle kunna bidra till en höjning av pensionen. Detta syntes kunna genomföras på sådant sätt, att antingen avgiftsprocenten höjdes eller densamma beräknades även å den provisoriska tilläggs-lönen, som årligen utginge med i runt tal 5.000.000 kronor.

På grund härav ansåge revisorerna, att en sådan ändring i gällande bestämmelse rörande dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. borde vidtagas, att dyrtidstillägg till pensionsberättigade änkor och barn efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa utginge efter nyreglerade grunder.

I underdånigt utlåtande den 10 januari 1934 över vad revisorerna nu anfört, har statskontoret tillstyrkt, att dyrtidstillägg till pensionsberättigade änkor och barn efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa skall utgå efter nyreglerade grunder.

Såsom revisorerna framhållit åtnjuter prästerskapets änke och pupillkassa förmåner av skilda slag i en omfattning, som icke tillnärmelsevis förekommer vid andra änke- och pupillkassor. Vad angår delägarnas egna bidrag till kassan i form av pensionsavgifter, utgå dessa med ringa belopp i förhållande till motsvarande avgifter för befattningshavare, tillhörande andra statsunderstödda familjepensionskassor. Om hänsyn icke toges till den särskilda avgift, som det allmänna erlägger till prästerskapets änke- och pupillkassa i form av lönetillägg, torde kunna sägas, att prästernas egna pensionsavgifter i regel icke uppgå till hälften av vad befattningshavare i motsvarande löneställning inom andra kassor erlägga. Därtill kommer att präst i motsats till nyssnämnda befattningshavare icke erlägger någon tjänstepensionsavgift.

Vidare framgår av revisorernas berättelse, att reglerat dyrtidstillägg utgår till såväl i tjänst varande präst som innehavare av emeritilön, under det att å familjepension från prästerskapets änke- och pupillkassa dyrtidstillägget utgår efter oreglerade grunder. För andra befatt-

ningshavare däremot har i samband med reglering av avlöningsförmånerna dyrtidstillägget bestämts att utgå efter nyreglerade grunder förutom å lön och tjänstepension jämväl i regel å familjepension. Då, såsom revisorerna framhållit, prästerskapets avlöning faktiskt redan anslutits till de principer, som i sådant avseende gälla för statens befattningshavare med nyreglerad avlöning, synes icke mer än rättvist, att dyrtidstillägget å familjepension från prästerskapets änke- och pupillkassa, på sätt äger rum beträffande pensionärer i andra kassor, bestämmas att utgå efter reducerade grunder. Därest i anledning av dyrtidstilläggets reducering en förhöjning av de från kassan utgående pensionsförmånerna skulle anses erforderlig, torde det icke vara någon obillig fordran, att kostnaderna härför, i vad de avse efterlevande efter nuvarande delägare, i första hand, på sätt skett i motsvarande fall inom andra pensionskassor, bestridas genom en ökning av delägarnas familjepensionsavgifter. Beträffande de pensioner, som för närvarande utgå från kassan torde kostnaderna för en dylik förhöjning kunna bestridas av försäkringsfonden, som sedan sin tillkomst den 1 maj 1927 vuxit till 3.671.041 kronor.

Slutligen må framhållas, att den omständigheten att kassan beviljat pensionsförmåner åt sådana efterlevande efter delägare i kassan — exempelvis 55-åriga döttrar — vartill någon motsvarighet i regel icke förekommer inom andra kassor, icke bör inverka vid prövningen av förevarande spörsmål.

Med hänsyn till den avsevärda besparing, som ett genomförande av den nu föreslagna reduceringen av dyrtidstillägget till pensionärer vid prästerskapets änke- och pupillkassa skulle komma att medföra för statsverket, synes dylik ändring av gällande bestämmelser böra genomföras redan från och med den 1 juli innevarande år.

På grund av det anförda hemställes sålunda,

att riksdagen måtte besluta, att dyrtidstillägg till pensionsberättigade änkor och barn efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa från och med den 1 juli 1934 utgår efter nyreglerade grunder.

Stockholm den 22 januari 1934.

Torsten Ström.

Nils Gabrielsson.

O. A. Ernfors.

Elof B. Andersson.

L. Tjällgren.

Ernst Åström.